

Ennek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvenkilencedik évfolyam.

51. szám.

Debrecen, 1929 december 21.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

A karácsonyi titok.

I. Timótheus 3 : 16. „Minden versengés nélkül nagy a kegyességnek eme titka : Isten megjelent testben, megigazított lélekben, megláttatott az angyaloktól, hirdettetett a pogányok közt, hittek benne a világon, felvitetett dicsőségbe.”

Mélységes, örök titok a karácsony egész története s mindaz is, ami ebből azóta az emberiség életében következett. Az örök és végtelen Isten, akit az egeknek egei be nem foghatnak, leszáll egy jászolbölcsőbe s hatalma és szerelme teljességével beleszáll egy parányi gyermekszívbe. Minden értelmi vizsgálódás és minden tapasztalati mérték felmondja ez észbontó karácsonyi alapténnyel szemben a szolgálatot. Pedig ez a karácsonyi csoda csak kezdete, magva egy még százszor-ezerszerre nagyobb csodának és mysteriumnak : az Úr Jézus Krisztus földi, egyéni életének, tetteinek, halálának, föltámadásának és mennybemenetelének — és egy még ezeknél is nagyobb és csodálatosabb titokzatosságnak : az Ő egyháza megalakulásának és elterjedésének ezen a földön. Annak, hogy Ő mellette, a testté lett Isten mellett nemcsak a Szentlélek tett igazoló bizonyítást, hanem tettek minden időben nagyon gvarló emberek is ; annak hogy az Ő dicsősége előtt nemcsak a mennyben hajoltak meg az angyalok, hanem a földön is meghajoltak kemény és sötét pogány szívek.

Ó, milyen igazsága van annak a már sokszor elmondott bölcs és egyszerű keresztyén logikai tételnek, hogy : ha be lehetne is valaha a legkétségtelegebbül bizonyítani, hogy Jézus pusztán ember volt, az emberiség életébe is pusztán emberi módon lépett be és hogy ennél fogva a karácsonyi történet nem egyéb kegyes és színes álmokból szőtt legendánál : ezzel még a krisztusi csoda teljessége éppen nem volna megmagyarázva, sőt, ha lehetséges, még megmagyarázhatlanabbá, még észbontóbbá válnék.

Mert ha csodálatos és titokzatos az, amit az Istenember Lelke az Ő Egyházában és Egyháza által e világban 2000 év óta művelt : ez a titokzatosság és ez a csoda nem kevesbednék, sőt — emberileg szólva — még gyarapodnék azáltal, hogyha mindezt egy élő „csak-ember” történelmi munkája és egy halott „csak-ember” történelmi emléke művelte volna. Ha van lehetetlenség az Isten világában, akkor ez az utóbbi eshetőség az, nem pedig az előbbi, az Isten testté létele.

„Hirdettetett a pogányok közt, hittek benne a világon...” A karácsonyi titoknak ez a csodálatos folytatódása, igen, 2000 éve szakadatlanul tart és megvan ma is. Annyi megcségyenítő kudarc után a Krisztus földi egyháza mégis él : megvénhedt, megkorhadt, visszapogányodott „óvilági” részeiben új meg új pontokon gyúl ki az újjászülető Lélek lángja s más, az Evangélium szempontjából „új” világ-részekben lassú, de szívós és állandó előnyomulással hódít a megrögzött és elsötétült régi pogányság közt az Isten karácsonyi örömmüzenete. India apostola, a csodálatosan eredeti Krisztus-követő Sadhu Sundar Singh a legújabb szomorú hírek szerint nemrég halt vértanuhalt a Tibet kapuit őrző hegyóriások alatt : de halálának drága magvetésével kétségkívül megnyitotta az utat erre az Evangéliumtól tán mindmáig legjobban elzárkózott, kores buddhizmus sötét babonáságaitól átszótt területre, a dalai láma rejtelmes, szörnyű országába is. „Hirdettetett a pogányok közt, hittek benne a világon...” Az újpogány nacionalizmus egyik engesztelhetetlen fanatikusa, a világháború egyik rossz szelleme, a vén Clémenceau meghal látszólag az Istennel ki nem békülve és koporsójában állva temetteti el magát — s ime halála után közlik egyes nyilatkozatait, amelyekből kiderül, hogy tulajdonképpen adventi lélek volt, akit vonzott a tőle eléggé nem ismert Krisztus titokzatos arca, de ennél a vonásnál, sajnos, erősebb volt a földi egyház taszító ereje, azé az egyházé, amelyet ismert nagyon jól s amelyben Krisztust nem találta meg : „Ó, Krisztus, testvérem, légy türelem-

mel ott a te keresztfádon! Hiszen ezer esztendő nem több, mint egy nap. És a te napod földerültére még kétségtelenül várni kell."

A kegyességnek e szent, örök titkát: az Isten testben megjelenését a Szentlélek ma is napról-napra igazolja e világnak született és lélekszerinti pogányai között. Megátalkodott kemény szívek megtörnek előtte, sötétségbe és reménytelenségbe merült népek fölemelkednek általa... Magyar szív, magyar nép: csak a te számodra, éppen csak a te számodra ne lehetne-e valósággá, erővé, gyógyulássá, új életté ez a karácsonyi litok?

R. I.

Tárca

Az örök Bethlen.

Fekszik háromszáz éve s azt beszéled
Te gyöngye nyelv, hogy meghalt ő korán,
Még el sem ültek honnunkon a vészek
S már elbukott az elbúsult turán;
Míg annyi tett bölesője volt az álom,
Míg annyi bajjal várta e világ,
Míg annyi nagy terv kezdőbe, vagy félbe
S máris bezárták sirja ajtaját!...

— Bethlen halott?! Óh, kába, hazug szózat!
Háromszáz éve? Óh nem, nem lehet!
Fejedelmem! Emeld a buzogányod
S riassz életre alvó szíveket!
Bethlen halott? Óh, siket, vak magyar, te
Mondjad, ki él, ha ő meghalhatott?
Bethlen halott? Óh, halld meg, Erdélyország,
Enyed! Fehérvár! Protestáljatok!

Meghal halottá rongy ideje múltán,
Ki csak magát hízlalja itt alant
S él, mint a gyáva kornak salnya czenke
Alásüllyedt nyomorult napokat:
Előtte csak az önléte sötétje,
Milliók sorsa nem ragadja meg,
Elhívott szíve nem hajtja, nem üzi,
Hogy elérjen örök eszményeket, —

Meghal az s jól van! Ez a sorsa illő
S igaz a vég: a „fatum”, ahogy vallod,
De kinek szemén próféta-láng jénylik
S aki szívében Isten-hívást hallott,
Az hűnyt porából kiröppen erőként
Diadallal vészen, engézetlen
És porban ülő gyáva századoknak
Ihletésül s vezérként megjelen.

Elhívott Isten hűnek s áldozatnak
Nyugalmad kérte és az éltedet
S lettél az árva, üldözött magyarnak
Vigyázó, próféta, isteni követ.
Nyugalmas lakod? Ne lássad úgy többet!
Hű asszony, család örömekre vár,
Javaidon élhetnél úri módon
A magad sorsa kis dolgainál?...

Óh, nem! Te vagy az örök útonjáró,
Bújdoso csillag: sötét éjeken,
Ha vész riad s pokol hadak dübörgenek
Örök vigyázó lelked ott terem.
Te vagy a zászló a vérrel vélt ormon,
Te a bástya, a romolhatatlan
Te voltál, te vagy s te leszel örökre
A magáért való örök magyar!

Te vagy a magyar: az ősi, a tiszta
Bölcsesség atyja, törzsököd atyja
Tudni és hinni késő utódot
Ma is emléked, ami tanítja.
Áll még a hon? A legerősebb oszlop!
Magyar a szó? A legdrágábbik ige!
Rabok vagyunk? A szabadság álma!
Föltámadunk? A kellő szózat... ime

Egy az mind, mind: Te, kimetszett bélyeg,
Örökké élő magyar gondolat,
Vészen s a csöndön, hiten, tudományon
Az örök erő: Bethlen, te vagy!
Óh, rázd meg sírod nyomorult ajtaját,
Bontsád a zászlót nagy magyar éit,
Éreszavad zúgjon országidon át
„Isten velünk!” Ő erődben éltet!

S ki fönt állsz ormán az örök időknek
S körötted minden daliás magyar
Óh, szállj le közénk hadrontó erőddel
S Gábor király, miénk a diadal!

Ófehértó, 1929 december.

Fáncél Jenő.

Négy református püspököt avatott diszdoktorrá a debreceni egyetem.

A debreceni tudományegyetem hittudományi kara a speyeri birodalmi gyűlés négyszáz-esztendő évfordulója alkalmából a hazai és külföldi protestáns világ több előkelőségének honoris causa doktorrá avatását határozta el: a jog- és államtudományi kar pedig ehhez az alkalomhoz csatolta hozzá dr. Baltazár Dezső püspökünknek, ki a hittudományoknak már régebben honoris causa doktora, az államtudományok honoris causa doktorává avatását.

Az avatóünnepély december 14-én délelőtt ment végbe nagy és díszes közönség jelenlétében. Az elnöki emelvényvel szemben foglaltak helyet a felavatandó diszdoktor-jelöltek, mégpedig: dr. Baltazár Dezső püspök, Stráner Vilmos egyetemi tanár, Soltész Elemér protestáns táborig püspök, dr. Ravasz László és dr. Antal Géza református püspökök.

A vendégek sorában megjelent Pröhle Károly, a soproni hittudományi kar dékánja is. A magyar református egyházat az ünnepélyen dr. Szentpéteri Kun Béla tiszántúli és dr. Benedek Zsolt dunamelléki egyházkerületi tanácsbírák, az Egyetemes Konvent tagjai képviselték.

A kollégiumi Kántus a Hiszekegyet adta elő, majd Csánky Benjámint rektor rövid beszéddel üdvözölte a vendégeket és a megjelenteket.

Dr. Lencz Géza, a hittudományi kar prodekanja, a speyeri birodalmi gyűlés jelentőségéről emlékezett meg értékes beszéddel.

Ezután *Vargha Zsigmond dr.* dékán tette meg előterjesztését dr. Antal, dr. Ravasz, Soltész püspökök és Stráner Vilmos egyetemi tanár doktorra avatása ügyében.

Dr. Vargha Zsigmond avató beszéde.

Elmondta, hogy a hittudományi kar márc. hó 14-én tartott ülésében határozta el, hogy a speyeri 400 éves évforduló alkalmából a hazai és külföldi protestantizmus legkiválóbb képviselői közül többeket honoris causa doktori címmel tüntet ki s ehhez a Kormányzó az engedélyt megadta.

A külföldi kitüntetettek a téli idő miatt nem jöhettek el, de a hazai kitüntetettek személyesen megjelentek Pair Sándor kivételével.

Megragadó színekkel, mély alapossággal vette azután sorra dr. Vargha Zsigmond szép avató beszédében dr. Antal Géza dunántúli református püspök, Ravasz László dr. duna-melléki református püspök, Soltész Elemér protestáns táborig püspök, továbbá Pair Sándor és Stráner Vilmos egyetemi tanárok érdemeit.

Majd *dr. Bozóky Ferenc* jogtudományi dékán tette meg előterjesztését dr. Baltazár Dezső püspök tiszteletbeli doktorra avatása tárgyában.

A disz doktorra avatással azokat az érdemeket kívánja az egyetem elismerni, amelyeket Baltazár püspök nemcsak az egyetem létesítése körül szerzett, hanem döntően közreműködött abban, hogy a tiszántúli egyházkerület meghozta a kollégiummal a létesítéshez feltétlenül szükséges és igen jelentékeny áldozatát.

Csánky Benjámint rektor ezután felhívta a honoris causa doktorjelölteket, hogy a fogadalmat tegyék le.

Dr. Vargha Zsigmond hittudományi dékán felolvasta a fogadalom szövegét, mely után dr. Antal, dr. Ravasz és Soltész püspököket, valamint Stráner Vilmos egyetemi tanárt dr. Vargha dékán a hittudományok, dr. Bozóky Ferenc jogkari dékán pedig Baltazár Dezső püspököt az államtudományok doktorává avatta.

A kijelentéseik után megtörténtek a rektor és a dékánok részéről az ünnepélyes kézfogások, melyeket „doktorra fogadom” szavak kísérték.

Az ünnepélyes aktus után Csánky Benjámint rektor magas szárnyalású, mély gondolatokkal teljes üdvözlőbeszédet intézett a felavatott új doktorokhoz.

A püspökök egymásután emelkedtek szólásra.

Dr. Antal Géza püspök beszéde.

— Mély meghatottsággal áliok itt az egyetemi tanács előtt, mondotta. A próféta szavai jutnak eszembe: ha már esteledik, hosszabbod-

nak az árnyékok. Az én életem is esteledik és amikor az esti világitásnál visszatekintek életem folyására, úgy érzem, hogy mint az emberi életben általában, sok jó és szép mellett volt abban az életben sok gyenge és gyarló is, úgy érzem, mintha nem sikerült volna megvalósítanom az ifjúság álmait, vágyait és törekvéseit. A sok reménység, a sok törekvés az élet alkonyán úgy tűnik fel, mint meghiusult reménység és meghiusult törekvés.

Majd arra hivatkozott, hogy a Magyar református egyházi könyvtár létesítésében része volt s azt több időn át ő szerkesztette, ezzel igyekezve pótolni azt a nagy hiányt, mely a protestáns magyar theologiai irodalom terén mutatkozik s a külföld előtt jó hírünknek rovására esik.

Ravasz László püspök ezeket mondta:

— Ezt a kitüntetést a debreceni tudományegyetem theologiai fakultásától veszem át, amely 400 esztendőn keresztül a legnagyobb és legszebb magyar református főiskola volt és amelynek minden nagy protestáns iskolák között a magyar művelődéstörténet legtöbbet köszönhet.

Ez az iskola változott át egyetemmé. Szimbolikus kép ez arra vonatkozólag, hogy a magyar evangéliumi hit, protestantizmus és kalvinizmus ennek a nemzeti kultúrának sava és a sónak meg kell olvadnia, hogy megízesüljön az étel, de az ételből soha el nem szabad múlnia a só ízének, különben a romlás prédája lesz.

Ünnepi érzésekkel tölt el, hogy a Tisza István tudományegyetem részéről kaptam ezt a kitüntetést és ebben a pillanatban a legtragikusabb, legsomorúbb s legszenvedőbb magyar embernek, a nagy és örök magyar tragikum megtestesítőjének fényes árnyéka borul felém hullámos, sötét sátor gyanánt. Mennyi fájdalom, mennyi dac, mennyi erő és mennyi sarkantyú vag bele minden lélekbe az ő hangjából.

És kapom ezt a kitüntetést akkor, amikor Magyarország nagy fejedelmének: Bethlen Gábornak hódol; annak a Bethlen Gábornak, aki egy református egyetem koncepcióját először hordozta lelkében, aki Gyulafehérváron egy ilyen európai vonalú tudományegyetem megalapítását akarta, akinek dicsőséges magyar nemzeti állama az evangéliumi tudomány alapjára volt építve.

— Debrecen városa évi sópénzt volt köteles fizetni a nagyenyedi kollégiumnak, mert még abba a rajonba tartozott, amelybe Bethlen Gábor elgondolása szerint Gyulafehérvár is tartozott. A Bethlen főiskolája egy élet- és halállal küzdő, törött csónak most, amely úszik át a sötét, fenyegető vizeken. A Bethlen Gábor Erdélye és kapcsolt részei árvízzel borított vidék, ahonnan egy-egy összetört, iszapos, elmerülő sziget sudár fái, leomlott templomok ormai és néha megkonduló, zuhanó harangok szava csapódik csupán a lelkébe.

De minden, amit Bethlen Gábor akart, amiről álmódott, a független magyar nemzeti állam és nemzeti kultúra, végső mentsvárképpen ide húzódott Debrecenbe, Debrecen szent sprodandiuma a Bethlen Gábor álmának és Bethlen próféciájának.

Debrecen és a lelki kapcsolt részek az egész magyar nemzet protestantizmusa.

Igy veszem át ezt az oklevelet, szorítom a szívemre, köszönöm meg minden méltatlanságom érzésében s ígérem magamat el arra, hogy a Bethlen Gábor, Tisza István, Debrecen, magyar kálvinizmus, magyar nemzeti kultúra és egy jobb, egy különb : a rég áhitott magyar jövődől szolgálataira minden erőmet felszenteltem. (Viha-ros taps.)

Soltész püspök remek beszéde bevezetésében gyönyörű példáit sorolta fel a gondviselésnek, amely az ő életében megnyilatkozott.

A kollégiumtól azzal vált meg, hogy rövid időn belül, mint tanár, visszatér oda ; e helyett az Isten rendelése a nagybányai egyház élére állította. Negyedszázadon át működött ott s úgy érezte, hogy élve nem szakad el egyházától. És ekkor ismét az Isten kegyelme a csonka ország csonka hadserege, kevés számú protestáns papjai élére állította.

Az Isten akarata abban jelölte meg az én életelvetemet, hogy egyszerűen szeretetben igyekeztem szolgálni másoknak. Ez volt és ez lesz a céloim. A siring tartó hálát jelenti ez az ünnepély részemről a debreceni Tisza István tudományegyetem iránt azért a meg nem érdemelt és fel nem becsülhető kitüntetésért, melynek ma részesévé tette.

Végül Stráner Vilmos köszönte meg a kitüntetést.

A theologiai disz doktorok után dr. **Baltazár Dezső** szólt :

— Köszönetem adóját a hála érzésének színaranyában olvasom le az egyetem jog- és államtudományi kara előtt, amelyik kezdeményezte, a tanács előtt, amely magáévá tette, a közoktatásügyi miniszter úr előtt, aki elfogadta és Kormányzó urunk előtt, aki legfelsőbb hozzájárulásával megerősítette az államtudományok honoris causa doktorává promoveál-tatásomat.

A Tisza István tudományegyetem részéről már a theologiai doktorság babérkoszorúja fenn van a homlokomon ; most oda kerül mellé az államtudományok doktorságának disze is. E ket-tős diszben látom a bizonyosságát annak, hogy az illetékesek előtt tudva van, mit tettem az egyetemért, különösen kialakulásának válságos idejében és hogy van ahhoz is reménység bennünk, hogy a jövőben még többet akarok és tudok tenni. Hiszen éppen úgy, mint a nagy névadó, én is kollégium-anyánk kebelén nőttem, amelynek az egyetem is egyenes leszármazottja. De úgy látom, tudva van a tudós illetékesek előtt az a szent éhségem és szomjúságom is, amely

nem enged múlni egyetlen napot sem anélkül, hogy a tudomány tökéletességre tápláló ételéből és italából meg ne elégíteném. Holtig tanuló jó papságom s a mindentudó Isten előtti alázatosságom bizonyosságát ebben adtam s ebben adom.

A jogélet tényeit és jelentőségét nem szoktam elszigetelten úgy nézni, mint a külső élet hatalmi szóval való rendezését : hanem a látó szem mérlegelő munkájába bevonom az erkölcs követelményeit is, hogy úgy a jogban a lelket, az igazságot feltaláljam. Sőt, mivel az idők változnak és benne változók az emberek is, a jog és erkölcs, a hatalom és hit összezavarodott két világa közt vergődő Pilátussal mi is szorongva kérdezhajjuk : „micsoda az igazság ?”. Éppen ezért a jog lelkét : az igazságot ott keresem és ott is találok meg, ahol a keresés útján jelzőoszlopokul isteni kijelentések, kinyilatkoztatások, örök eszmények állanak. A jogélet tisztításának munkája közben rájöttem erre a jogtudomány herósai : a klasszikus római jogászok is, akik pedig az emberi elme abszolút elégségének s a jogászai gondolkodás szuverénitálásának érdekében féltékenyen álltak őrt a jogélet pontosan megvonat határvonalain.

Sőt én a jog, erkölcs és igazság mellé az államtudományok elméleti és gyakorlati kezelésében odaszoktam venni egyenjogú tényezőnek a nemzeti géniust is. A világon abszolútságban nem jelentkezik semmi földi ; még Jézus is, akinek országa nem ebből a világból való, így könyörög Atyjához övéiért : „Nem kérem tőled, hogy vedd ki őket a világból”. Ehhez a világhoz pedig semmi sem adhat szentebb köteleket, mint a haza a maga nemzeti speciális, de annál vonzóbb, szebb, termékenyebb, érthetőbb és éltetőbb hatásaival. Az én jogászai gondolkodásom ilyen irányításra volt s lesz ezután is berendezve. Ennek az ígéretnek megtartásával is igyekszem leróni hálámat a Tisza István tudományegyetem iránt.

Hosszantartó ováció követte Baltazár püspök beszédét, amelynek elhangzása után Csánki Benjámín rektor köszönetét fejezte ki a tiszteletbeli doktoroknak, amiért az okleveleket személyesen átvették, az ünnepélyen megjelentek s azzal a diszközgyűlést berekesztette.

A lélekemelően szép ünnepély a Himnusz eléneklésével ért véget, amelyet ugyancsak a Kántus adott elő.

Református kis káté.

Segédkönyv a szórványok vallásoktatásához. Szerkesztette *Kiss Lajos*, demecseri református lelkész. Budapest, 1929.

Az előszó rámutat arra a nagy bajra, hogy a szórványokban és a tanyákon lakó iskolás gyermekeknek a legnagyobb része nem jut tovább a III—IV. osztálynál. Egyháztörténeti és hitbeli öntudatuk tehát egyáltalán nincsen. Népiskolai vallástanítási tantervünk hat osz-

tályra szól. A félben maradók kész zsákmányai a lélekhalászatnak.

Ez a kis káté mogyoróhéjban adja, amit feltétlenül tudni kell még a szórványok s tanyák lakóinak is. Ezt meg kell és meg is lehet tanítani az előírton kívül, akár a tanító, akár a lelkész végzi a tantervszerű vallásoktatást.

De ez a vallástanítás nem állhat csak a káté kérdéseinek és feleleteinek a beemléztetéséből, hanem mint a vasárnapi iskolában meg kell rögzíteni az aranymondást, úgy ezek a feleletek is összesűritései, essenciái, érthetően és magyarosan azoknak a tudnivalóknak, amelyekből legalább ennyit nem szabad elfelejtenie soha annak, aki körülmé nyeinél fogva nemhogy a tervezett VII. és VIII. elemi iskolai osztályt, de még az V. és VI.-ikat sem végezheti el.

Ne felejtsük, hogy ez segédkönyv. Jó a tanítónak, jó a tanulónak. Két részből áll. Az első 25 rövid kérdés és rövid felelet történeti, a másik 25 pedig hit és szertartásbeli ismereteket ad. Függelékül fel van véve az Úr imája: a Mi-atyánk, a rövidített tíz parancsolat és a hiszek-egy!

A kérdései nem sablonosak, hanem tapasztalatai alapján úgy állította össze egy egyházat féltő, gyakorlati érzékkel bíró lelkipásztor, hogy aki megtanulja, a maga primitív viszonyai között egyházának és hitének apologetája is lehet.

A Sylvester nyomda szép köntösbe öltöztette e kis füzetet, melyet szerzője elsősorban a maga munkája és hívei számára készített, de én szeretném ennek szélesebb körben való elterjedését, több átdolgozott és bővített kiadását megérni. Ára 20 fillér. Kapható a szerzőnél.
Szamoskér. **Kósa Béla.**

A bánatfillérek.

Egy éve, hogy megindult a Kálvineum bélyegakciója, bizonyára érdeklődéssel várja a református lelkészek közvéleménye, hogy a magunk erejéből mit tudunk elérni a Kálvineumok fenntartására. Azt reméltük, hogyha nagy adományokra, pátrónusokra nem támaszkodhatnak is református egyházunknak szeretet-intézményei, a lelkipásztorok szívére, ezer apró erecskéből, kicsi adományokból, naponkénti meleg szívdobbanásokból összehordott összegre mégis csak rá lehet bízni az árvák gondját s a Kálvineumok atyjának, a papi árvák atyjának: Kiss Ferencnek ezer gondjait ezer felől meg lehet könnyíteni. Reméltük, hogy évi 10—15 ezer pengő a Kálvineum bélyegakcióból nemcsak az intézmények háztartását könnyíti meg, hanem ébrentartja a felelősséget s a lelkes szolidaritást neveli bennünk a lelkészárva-iránt.

És az eredmény: 98 egyházból az egész évben befolyt 3237.53 P. Ezer lelkész fiókjában pedig ott hevernek ma is a bélyegek, meg sem

próbálta, hogy mit lehetne tenni forgalombahozatalukra. Átok ez, tehetetlenség, vagy közöny, — vagy mind a három együtt? — Ennél szomorúbb statisztikai kimutatás nem igen van egyházi életünkben, 98 egyházból 3237 pengő, ezerből pedig 0, 0, 0, 0. Pedig az a 98 egyház milyen ékesen szóló tanúbizonyság, hogy a fillérekre és a papi szívekre is rá lehetne építeni a Kálvineumok terheit.

Ezt a statisztikát, amely más vonatkozásokban is olyan megbénító, ki kell korrigálnunk. A közönyt úgy lehet korrigálni, hogy minden mulasztásért, melyet az árváknak való gyűjtés elhanyagolásával elkövettem (mikor a konfirmációs-lapokra, anyakönyvi kivonatokra nem tettem árvabélyeget), magamat büntetem meg és a magaméből pótolom. Ez az önkényesen vállalt büntetés, a *bánatfillérek* lefizetése megtanít a közöny és a tehetetlenség elűzésére, megtöri az átkot és megneveli bennünk a szolidaritást. Az íróasztalodra a feleséged és gyermekeid arcképe, vagy a bibliamondásod mellé ird oda ezt a nevet: Kálvineumok — és jövőre más lesz a statisztika.
Szabó Imre.

Irodalom

Előfizetési felhívás. Megfelelő számú előfizető jelentkezése esetén „Életforrások“ cím alatt kiadnám pár év óta összegyűjtött tanulmányaimat, előadásaimat, különböző sajtóorgániumokban megjelent cikkeimet. A kb. 10 íven, finom famentes papíron megjelenő kötet a kálvinizmus, a lelkiélet, Isten igéje, az imádság, a nevelés, a lelkipásztorok, az ifjúság jellegzetes problémáival foglalkozó írásokat fog tartalmazni. A kötet előfizetési ára 3.40 P, mely összegnek előzetes beküldése esetén az azt megrendelők portómentesen kapják, különben utánvétellel fogom azt címükre küldeni. Megrendeléseket alólirott címére (Sárospatak, Főiskola) kérem küldeni. Sárospatak, 1929 december hó 10. *Dr. Mátyás Ernő.* — A sárospataki theologiai akadémia nagytudású, vasszorgalmú professzorának, Erdély neveltjének finom és mély írásait a legnagyobb melegséggel ajánljuk olvasóinknak. A kiadandó kötet irodalmunknak valódi nyeresége lesz. *R. I.*

Különfélék

Boldog és idvességes karácsonyi ünnepeket kívánunk lapunk előfizetőinek és olvasóinak.
A debreceni egyház presbiteriuma Török Péter tanár presbiter halálával megüresedett presbiteri tagságra Bihari Gábort, a református hittudományi kar irodakezelőjét, a theologusok „kedves Bihari bácsiját“ hívta be.

A Kistemplomban a piacuccai egyházrész vezetősége gazdag műsorral vallásos ünnepélyt rendezett. Imádkozott Szele György, az egyház-

rész vezető-lelkésze. Bibliát magyarázott Szele Miklós Dóczy-intézeti vallásanár, záróimádságot mondott Kalas Ferenc hitoktató lelkész. Énekelt Sepp Juliska, orgonán kísérte Szele Paula. Orgonaszólót adott elő Csiky László. Szavalt Domby Béla hittanhallgató.

Az Ispotálytemplomban december hó 15-én nagyszabású vallásos ünnepély volt. Imádkozott Felker János. Kátét magyarázott Kalas Ferenc vt. lelkész. Szavalt Szücs Endre hittanhallgató. Énekelt Benyhe Imre református tanító. Imádkozott Baksa Sándor segédlelkész.

A debreceni református egyház, mint a multban, úgy az idén is karácsonyi segélyben részesíti tisztviselőit. Az egyház tisztviselői családi állapotuk szerint fizetésük 20, 30, 40%-át kapják.

A M. kir. földművelésügyi miniszterium és a debreceni Kálvinisták Templomegyesületének háztartási vándortanfolyama. A földművelésügyi miniszterium a Debrecen várossal és a Templomegyesülettel karöltve jól sikerült gazdasági-háztartási tanfolyamot rendezett november hó 6-tól—december hó 15-ig Debrecenben. A tanfolyamot a miniszterium létesítette, a tanfolyam céljára szükséges helyiséget a város adta, míg a tanfolyam hallgatóit a Templomegyesület toborozta. A tanfolyamnak 30 résztvevője volt, akik 3 csoportban tanultak főzni, varrni-szabni, ezenkívül elméleti oktatásban is részesültek. Tanultak háztartástant, neveléstant, gazdaságtant, egészségtant. A tanfolyam elősegítésére a Templomegyesület öt tagú felügyelőbizottságot küldött ki. A tanfolyam előadói Ratsék Franciska gazdaságtanár, Rühl Jolán iparművésznő és dr. Sálár Ferenc orvos voltak. A tanfolyam záróvizsgálója december hó 15-én volt, amikor a nívós vizsga mellett a növendékek munkájából létesített kiállítás is tanúbizonyosságot tett a tanfolyam eredményes volta mellett. A tanfolyamot a tavasszal újra megrendezik.

A piacuccai egyházzrész asszonyai december hó 18-án szeretetvendégséget rendeztek, melyen a szegények részére adományokat osztottak ki.

A csapóuceai egyházzrész vezetősége december hó 15-én, az egyházzrész Szapannos uccai Otthonában evangelizációs estélyt tartott. Az estélyen dr. Révész Imre lelkész tartott előadást.

A vámospércsi gyülekezet december hó 8-án lelki áldásokban bővülködő vallásos-estélyt tartott.

Adventi istentiszteleteket tartanak a pápai theologia akadémia tanárai a pápai gyülekezetben.

A theologiai tanárok a budapesti theologiai akadémia meghívására december hó 12-én, Budapesten rendkívüli tanári konferenciát rendeztek, melyen a Debrecenben rendezendő rendes tanári konferencia legfontosabb tárgyát, az új theologiai tantervet tárgyalták.

A pécsváradi gyülekezet ifjú lelkipásztora Hegedüs Kálmán lelkesen munkálkodik. December hó 11-én vallásos estélyvel vette kezdetét az az ünnepély, amellyel az egyház közmunkával és közadakozásból teremtett többtermes gyülekezeti otthonát felszenteli. Itt működik az új lelkész által szervezett bibliakör, mely eddig az iskolában gyűlt össze, rendszeresen 150—170 résztvevővel (a gyülekezet lélekszáma mindössze 500). Itt fog dolgozni lelkészné vezetésével a leánykör. Itt nyer elhelyezést a református olvasó kör. Körülbelül 100 családdal jár vallásos heti lap. A gyülekezetnek van énekkara is, mely szintén az új lelkész működése óta szerveződött.

A Magyar Kálvin Szövetség december hó 20-án Budapesten tartotta évi rendes közgyűlését.

Szatmáron a köznapi istentiszteletekre bebetetik a bibliaolvasást. Nincs istentisztelet ige nélkül.

A zenei képzés alaposabbá tétele végett a pápai főiskola tanári kara a meglévő harmónium mellé új harmóniumot szerzett be.

A pankotai református egyház december hó 8-án Károli Gáspár születésének négy százados évfordulójával kapcsolatban vallásos-ünnepélyt rendezett.

A nagykárolyi egyházmegye lelkész- és tanítóegyesülete a mult hónap 27-én tartotta együttes gyűlését Mátészalkán, Nagy Imre lelkészegyesületi és tanügyi bizottsági elnök vezetése alatt. A közös értekezlet lezajlása után külön-külön is gyűlésezett a két testület s megválasztotta új tisztikarát. Lelkészegyesületi elnök ismét Nagy Imre olcsvai lelkész lett, jegyző: Tukacs János nyírmeggyesi lelkész. Tanítóegyesületi elnök az államhoz távozott Gaál Ferenc helyett: Tóth Béla, nyírmeggyesi igaz. tanító. A lelkészegyesület Nagy Imre elnök előadásában foglalkozott azokkal a tendenciózus támadásokkal, amelyek dr. Baltazár Dezső püspök urat a római egyház sötéten reakciós szélső jobbszárnyáról újabban is érték s biztosította Püspök urat törhetetlen ragaszkodásáról, soha meg nem ingatható hűségéről.

A nagyhalászi „Református Nőegylet” 1929. évi december hó 8-án a református elemi iskola termeiben nagyszerűen sikerült karácsonyi vásárt rendezett a szegény gyermekek karácsonyi felruházására. A vásár anyagiakban is fényesen sikerült s háromszáz pengő tiszta bevétellel gazdagította a református nőegylet pénztárát. A nőegylet szeretetreméltó és áldott lelkű elnöknője, nagytiszteletű Rác Gézáné úrasszonyé az érdem ki fáradságot nem kímélve, dolgozott a vásár sikere érdekében; hogy az egyesület minél több szegény gyermeket láthasson el téli meleg ruhával, cipővel, s hogy minél több szegény szeméből törölhessen egy-egy könnyecseppet, és tesse ezáltal a szeretet nagy ünnepét a szeretet igaz karácsonyává. De dicséret illeti a község lakosait is, kik belátták a segítség szükségét és fontosságát s siettek adományaikat, filléreiket

jószívvel lerakni a segítség oltárára. A vásáron kisorsolt két gobelin képet Boros Antal és Szabó Imre nyerték.

Vallásos élet Földesen. A földesi református egyház és annak belmissziói bizottsága a leány és ifjúsági egyesülettel karöltve, a most folyó télen is megkezdte áldásos működését. Novembertől kezdve minden szerdán délután tartalmas műsorral mélyíti a hívek vallásos érzését a rendszeresen tartott szerdai vallásos estéken és pedig a hívek nagy érdeklődése mellett, aminek beszélő bizonyossága, hogy a község háza kultúrterme mindig tömve van s a megjelent 3—400 lélek örömmel és áhitattal emelkedik az Egek Urához. E munkát a lelkész vezeti és rendezi Papp Imre református kántor, Nagy István református tanító és a leány és ifjúsági egyesület tagjainak buzgó segítségével. E hó 15-én az ifjúsági és leányegyesület az iskolai szegény- és árvagyermek karácsonyi felruházására vallásos tartalmú színelőadást mutatott be Okos Gyula „A nagyapa megbékül” című darabját adva elő. A színmű tartalma s a megfelelő előadás annyira meghatotta a közönséget, hogy szem nem maradt szárazon. A műsor: 1. Kiss Sándor lelkész megnyitó beszéde s a színdarabot bevezető előadása. 2. Karmazsin Róza leányegyesületi tag szavalata. 3. Okos Gyula darabja az ifjúsági és leányegyesületi tagok előadásában. 4. A lelkész leányának: Kiss Klárikának szavalata. 5. Csonka János ifj. egyt. tag szavalata. 6. Nagy István tanító zárószavai. A jelenlevők buzgó éneklés után lélekben megújulva és hitben megerősödve oszlottak el. Az estélyen önkéntes adakozásból befolyt 100 pengő, amihez jött a Boldizsár Lajos ig.-tanító 130 pengős gyűjtése, az egyház 100 pengős, a Hangya szövetkezet 100 pengős, a Közbirtokossági takarékpénztár 100 pengő adománya, összesen 530 pengő, amiből 15 iskolás gyermek és 5 levante fog karácsony szombatján az emberi szívek könyörületéből Istennek dicsőségére felruháztatni.

Debrecenben ismételten hat új református tanítói állás szervezése van tervbevéve.

A nádudvari gyülekezet december hó 22-én iktatja be új lelkészét Kovács Pált.

Az iskaszentgyörgyi gyülekezet egyhangú meghívás útján Pöcz István balatonudvari segédlélekész választotta pásztorául.

A legjobb barátot fogadja házába, ha a Magyar Keresztyének Naptárát megrendeli és nagy szolgálatot tesz Isten országa ügyének, ha ismerősei között terjeszteni is fogja. E naptár minden napra egy kedves bibliai magyarázattal ajándékozza meg olvasóját, 100 és 100, az életből vett történettel illusztrálja az evangélium igazságát. Háziáhitatok tartására szinte nélkülözhetetlen. Egy példány ára, szép hátlappal, 1.60 P és a portó. Több példány rendelésénél jelentős árengedmény. A naptár megrendelhető a Bethánia könyvkereskedésében, Budapest, VIII. Gyulai Pál ucca 9.

Pályázat

a nyírbogáti református egyház IV. férfitanítói állására. Javadalom: 20% az egyház pénztárából; törvényszerű államsegély; törvényes lakbér; kert természetben. Kötelesség: Az iskolaszék által reábizott osztály vagy osztályok, jelenben IV. vegyes osztály oktatása, lelkész és tanító szükségyszerű helyettesítése, beimissziói munkában való segédkezés, 40 pengő évi fizetésért egyházi jegyzőség. Orgonázni tudók, B-listások előnyben. Határidő: a „Néptanítók Lapja” megjelenésétől számított 10 nap. Személyes megjelenés előnyös.

Nyírbogát, 1929 december 17.

Református iskolaszék.

Pályázat.

Az ártándi református egyház kántortanítói állására pályázatot hirdet. Posta- és vasútállomás helyben.

Javadalom: Háromszobás, előszobás lakás, mellékhelyiségekkel, nagy kerttel, 13 kat. hold 575□-öl szántó föld haszonélvezete, melynek adóját az egyház fizeti. 4 drb. legeltetési jog. 20 köből kétszeres búza, 20 köből zab. Az egyház pénztárából 179 P 52 fill., mely évnegyedes részletekben adatik ki. Három öl kemény tűzifa beszállítva. Államsegély. Stóla. Arcképes igazolványáért járó térítmenyt és a reá eső nyugdíj-járulékot az egyház fizeti, amelyért köteles az egyházi jegyzői teendőket ellátni. A szőlőskertben lévő gyümölcsfákért és szőlőtelepítésért a megválasztott 200 pengőt tartozik fizetni az elődnek.

Kötelesség: Az iskolaszék által reá ruházott osztályok vezetése, az összes kántori teendők végzése, lelkész helyettesítése, énekkar szervezése és vezetése. Vasárnapi iskola vezetése. B-listások és menekültek egyenlő képesítés esetén előnyben.

Kérvények okmányokkal, válaszbélyeggel ellátva a Néptanítók Lapjában való hirdetés megjelenésétől számított 8 napon belül az ártándi (Bihar megye) református lelkészi hivatalhoz küldendők. Jelölt nincs. Személyes megjelenés előnyös. Útiköltséget az egyház nem térít meg.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lap tulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

✱

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények, zsir-bödják, dísznövelő-kések, husvago-gépek.

Telefon 6. és 15—48.

**Hazánk legrégebb és legnagyobb
harangöntődéje**
ALAPÍTVÁ 1816-BAN.

SELTENHOFER FRIGYES FIAI
m. kir. udvari szállítók
SOPRON.

Harangokat

öntenek a legfinomabb harang-
öntőzetből minden hangnemben
és legszebb kivitelben.

Legmagasabb bel- és külföldi kitüntetések bizonyít-
ják harangjaink kiváló minőségét.

1900. évi párizsi világkiállításon nagy aranyérem stb.,
stb., majd legújabbán a soproni, celdömölki,
székesfehérvári, kapuvári, szombathelyi és
kaposvári országos kiállításon nagy arany-
éremmel kitüntetve.

**Szállítunk előnyös fizetési feltételek mellett,
az egynazak teljes megelégedésére.**

Költségvetések és kiszállások ingyen és díjmentesen.
Összes szállított gyártmányainkról elismerőleveleket tudunk felmutatni.

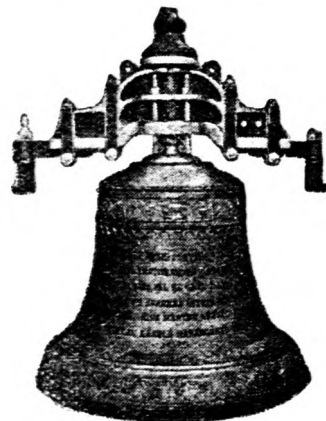
Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPAN-U. 77. SZ.

Telefon: Lipót 913-53. sz.

A törökszentmiklósi
református egyház részére
készült 1770 kgr.-os harang.

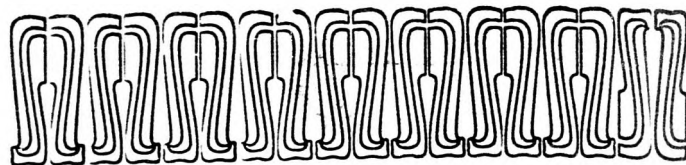
Az 1900. évi párizsi világ-
kiállításon díszoklevéllel,
1921. és 1923. évi vasipari
kiállításon aranyéremmel,
az 1925. és 1926. évi kézmű-
ipari tárlaton kormánydísz-
oklevéllel, 1927. és 1928. évi
budapesti, székesfehérvári,
szentesi és szombathelyi
kiállításokon nagy arany-
éremmel kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen
szó gál.

Előnyös fizetési feltételek.
Számos egyházi elismerőlevél

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyoinda-vállalata. 1929.

Megjelent! Megjelent!

A vallástanítási és egyházi énektanítási tanterv és utasítás

**a magyarországi református elemi
népiskolák és továbbképző (ismétlő)
iskolák részére.**

A református egyetemes konvent hivatalos
kiadványa.

**Szállítja 85 fillér bélyegben való
előzetes beküldése ellenében**

portómentesen

„Méliusz” könyvkereskedés

Debrecen, Ferenc József-út 26.

Telefon 2-70.

